

vestlandsindeks™

KVARTALSVIS FORVENTNING SINDEKS FOR VESTLANDSK NÆRINGS LIV



Optimismen er tilbake

ETTERSPØRSELSDREVET OPPGANG

Særlig mellomstore og eksportorienterte bedrifter melder om sterk økning i etterspørselen.

POSITIVE SIGNALER FRA ROGALAND

Alle piler peker opp for oljefylket. 4 % venter å nedbemanne neste halvår mot 11 % for ett år siden.

ØKTE INVESTERINGER I SIKTE

Underindeksen for investeringer er på sitt høyeste nivå på 4 år.

Fakta om Vestlandsindeks

Vestlandsindeks er en kvartalsvis temperaturmåler for næringslivet på Vestlandet utarbeidet av Sparebanken Vest i samarbeid med Respons Analyse, og ble første gang presentert februar 2012. Dette er den 21. utgaven av Vestlandsindeks, og undersøkelsen ble gjennomført blant 700 bedrifter i perioden 9.–23. februar 2017.

Bedriftene er tilfeldig utvalgt med to eller flere ansatte, fordelt på 200 bedrifter i Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal og 100 i Sogn og Fjordane. Respondentene blir spurt om viktige indikatorer som blant annet etterspørsel, sysselsetting, investering og markedsutsikter de tre foregående månedene og

hvordan de forventer at utviklingen skal bli neste halvår. Vestlandsindeks kan være mellom 0 og 100. Et tall over 50 indikerer at bedriftene har et positivt syn på den økonomiske situasjonen og utviklingen, mens et tall under 50 indikerer pessimisme. For første kvartal 2017 viser Vestlandsindeks en resultatindeks på 60,5 og en forventningsindeks på 65,7. Resultatindeksen viser bedriftenes opplevelse av markedsituasjonen de siste tre måneder mens forventningsindeksen viser bedriftenes forventninger til markedsituasjonen de neste seks måneder. Tilsvarende tall for første kvartal 2016 var 57,9 og 59,8.

Optimismen tilbake på Vestlandet

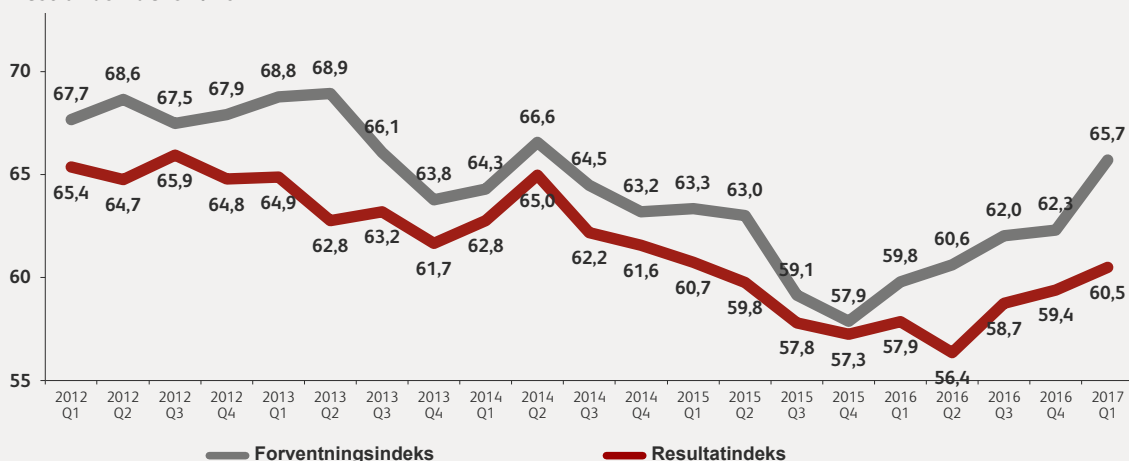
Vestlandsindeks 1/2017 viser at selskapene på Vestlandet melder om en positiv utvikling de siste tre månedene. Det er særlig Rogaland som bidrar positivt, mens utviklingen i Sogn og Fjordane fortsetter i motsatt retning. Det oljetunge fylket er nå på samme nivå som de andre fylkene i regionen.

Etterspørselen fortsetter å løfte Vestlandsindeksen. Helt siden andre kvartal 2016 har vi sett en forsiktig fremgang blant bedriftene på Vestlandet og denne fortsetter. I den samme tidsperioden har investeringene uteblitt, men det har vært tegn på at lønnsomheten har økt. I første kvartal 2017 melder Vestlandsbedriftene også om noe økte investeringer. Forventningsindeksen viser at optimismen på Vestlandet er på vei tilbake og er på sitt høyeste nivå på tre år. Alle underindikatorne viser positiv utvikling

og da spesielt etterspørselsindeksen har aldri før vist like sterk oppgang på ett kvartal. Etter flere kvartaler med økt etterspørsel varslar nå bedriftene om noe økt investeringslyst som kan gi positive ringvirkninger for veksten i økonomien. Oppgangen har fått feste.

Vestlandsindeks 1/2017 viser også at det fortsatt er mye ledig kapasitet og svakt lønnspress blant bedriftene. Men, det er nå betydelig lavere nedbemanningsforventninger for de neste seks månedene. Spesielt positive signaler kommer fra Rogaland som lenge har nedbemannet mest. Bedriftene i Rogaland venter nå nedbemanning på samme nivå som resten av fylkene på Vestlandet. Det er fortsatt oljerelaterte bedrifter som i størst grad melder om nedbemanning det siste kvartalet.

Vestlandsindeks 1/2017



Resultat- og forventningsindeks

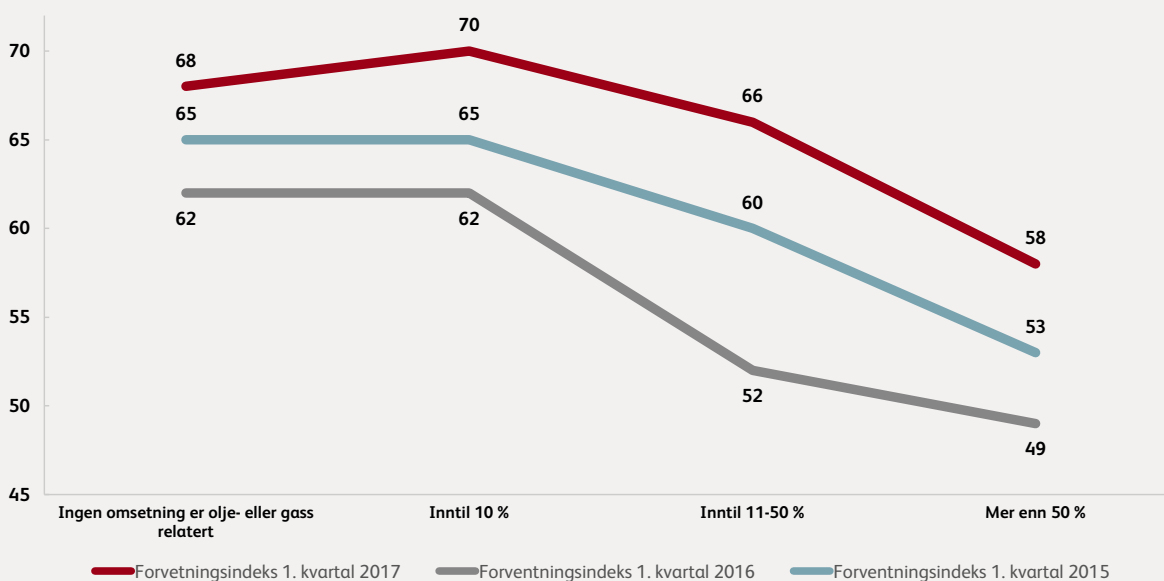
Resultatindeksen viser hvordan bedriftene på Vestlandet har opplevd den økonomiske situasjonen siste tre måneder. Vestlandsindeks 1/2017 viser at situasjonen siste tre måneder har bedret seg noe fra forrige kvartal, men at oppgangen fortsatt er moderat fra 59,4 til 60,5. Underindeksene viser at det har vært en positiv utvikling i etterspørsel og en forsiktig fremgang i investeringer. Dette kan indikere at oppgangen har fått feste. Bedriftene på Vestlandet melder også om noe lavere lønnsomhet og at sysselsettingen holder seg stabil.

Forventningsindeksen som viser forventet utvikling de neste seks måneder stiger fra 62,3 til 65,7 fra forrige kvartal. Det er det høyeste nivået på tre år da oljeprisen fortsatt var over 100 dollar fatet. Dette kan tyde på at Vestlandsbedriftene lykkes med kostnadsomstillingen. Den økte optimismen viser seg i alle underindikatorne. Etterspørselen går fra 62,3 i

fjerde kvartal 2016 til 67,3 i første kvartal 2017. Dette samsvarer med funnene i forrige Vestlandsindeks hvor vi spurte bedriftseierne om deres syn på etterspørselen i 2017 der halvparten så for seg en bedring i forhold til fjoråret.

I tidligere rapporter har vi presentert framtidsoptimismen opp mot oljeavhengigheten til selskapene, og vist at det er en tydelig todeling hvor oljeavhengige selskaper er mer pessimistiske enn de bedriftene som ikke er avhengige av olje. Denne todelingen ser vi fortsatt, men det er en betydelig forbedring fra første kvartal 2016 til første kvartal 2017. Selskaper med mer enn 50 % av omsetningen til olje- og gassrelaterte virksomheter øker fra 49 til 58 på ett år, som indikerer at de nå har et positivt syn på de neste seks månedene. Dette kan forklares med bedringen i oljeprisen og at de verste kostnadskuttene i sektoren er over.

Forventningsindeks mot olje: Fortsatt todeling, økt optimisme



Positive signaler fra Rogaland

Bedriftene på Vestlandet melder om noe bedre resultater og spesielt Rogaland og Møre og Romsdal drar resultatindeksen opp fra forrige kvartal. I Hordaland flater resultatindeksen ut og i Sogn og

Fjordane fortsetter den noe ned, trolig som følge av kronestyrkingen de siste tre månedene.

Rogaland

Resultatindeksen for Rogaland øker fra fjerde kvartal 2016 til første kvartal 2017 fra henholdsvis 57,4 til 59,4. Ser vi på underindeksene bidrar alle med å trekke resultatindeksen til et høyere nivå. Bedriftene i Rogaland kan altså melde om bedring i etterspørsel, investeringer, sysselsetting og lønnsomhet. Vi må tilbake til tidspunktet oljenedturen startet for å finne resultatindeksen på samme nivå. Dette kan indikere at omstillingen i regionen har vært vellykket og oljerelaterte virksomheter nyter godt av bedringen i oljeprisen.

Ser vi på forventningene i regionen de neste seks månedene øker indeksen betydelig fra fjerde kvartal 2016 til første kvartal 2017 og ender på 66,2. Underindeksene etterspørsel, investeringer, sysselsetting og lønnsomhet viser alle markant optimisme for de neste seks månedene. Spesielt øker forventningene til økt etterspørsel.

Hordaland

I første kvartal 2017 holder resultatindeksen seg på samme nivå som fjerde kvartal 2016 og ender på 60. Bedriftene i Hordaland har meldt om en forsiktig men stabil fremgang siden bunnivået i fjerde kvartal i 2015 da indeksen var på 56,5. Underindeksene viser bedring i etterspørselen fra forrige kvartal, mens de andre underindikatorne går noe ned.

Forventningsindeksen for Hordaland viser forsiktig fremgang fra forrige kvartal og går fra 63,6 til 64,8. Bedriftene i Hordaland melder om økt optimisme de neste seks månedene med tanke på etterspørsel og sysselsetting. Investeringer forventes å være på dagens nivå og lønnsomheten blir noe dårligere enn selskapene forventet forrige kvartal.

Sogn og Fjordane

Bedriftene i Sogn og Fjordane har det siste halvannet året lagt seg på et overveiende høyere nivå enn de

øvrige fylkene på Vestlandet. Siden tredje kvartal 2016 har imidlertid trenden snudd i takt med kronestyrkingen og resultatindeksen for første kvartal 2017 faller til 62,3 fra 64,3 i fjerde kvartal. Resultatindeksen er nå på nivå med de andre fylkene på Vestlandet. En sterkere krone de siste månedene kan ha påvirket tjenesteeksporten negativt i form av blant annet turisme i regionen. Ser vi på underindeksene så holder etterspørsel, investeringer og sysselsetting det samme nivået som forrige kvartal mens lønnsomhetsindikatoren trekker indeksen ned.

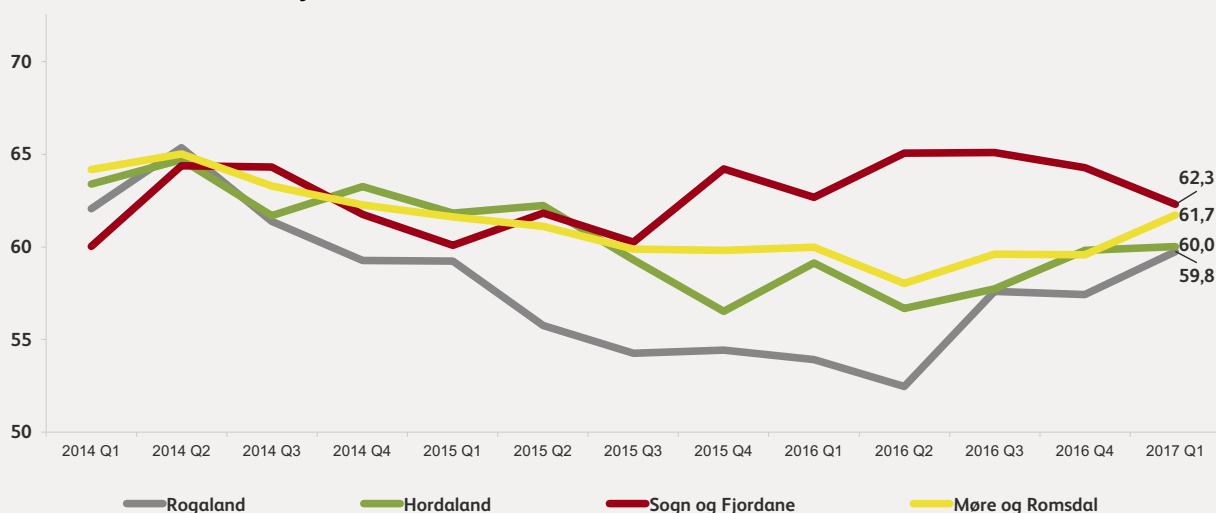
Forventningsindeksen melder om økt optimisme blant bedriftene i Sogn og Fjordane og nivået øker fra 62,8 til 66,2 siden forrige kvartal. Utviklingen er i tråd med de andre fylkene på Vestlandet og det er spesielt økt optimisme for vekst i etterspørselen de neste seks månedene. Lønnsomhet, sysselsetting og investeringer øker også noe fra forrige kvartal.

Møre og Romsdal

Som i Rogaland stiger resultatindeksen i Møre og Romsdal fra forrige kvartals nivå på 59,6 til 61,7. Det er det høyeste nivået på rundt to år. Ser vi nærmere på underindeksene trekker etterspørsel og investeringer resultatindeksen opp. Lønnsomhet og sysselsetting er noe ned fra forrige kvartal. Resultatindeksen for Møre og Romsdal er nå oppe på nivå med Sogn og Fjordane som har vært den sterkeste regionen siden tredje kvartal 2015.

Ser vi på forventningsindeksen melder bedriftene om lysere tider de neste seks månedene. De forventer betraktelig økning i etterspørsel, lønnsomhet, investering og sysselsetting. Indeksen ender på 66,1 og vi må helt tilbake til tredje kvartal 2014 for å finne samme optimisme i fylket.

Resultatindeks for de ulike fylkene



Eksportmarkedet venter økt etterspørsel

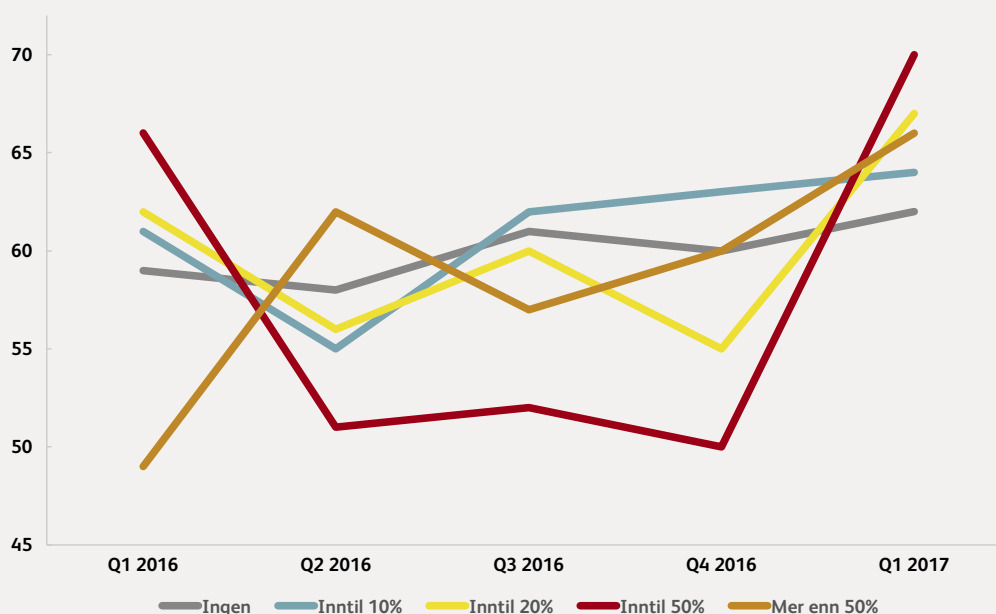
Siden Vestlandsindeksens oppstart i 2012 har etterspørselsindeksen vist seg å være en viktig driver i konjunkturutviklingen og da spesielt for de store lokomotivene på Vestlandet. Bedrifter innen shipping, transport og lagring, eiendom og finans samt jordbruk, skogbruk og fiske melder at bedring i etterspørsel er den viktigste årsaken til den positive markedsutviklingen i første kvartal 2017.

Ser vi isolert på underindeksen for etterspørsel har det aldri vært så sterk oppgang på ett kvartal siden oppstarten av Vestlandsindeksen i 2012 og den gjør et byks fra 59,8 til 62,9. I løpet av de siste tre månedene svarer 52 % av bedriftene på Vestlandet at de har hatt en positiv utvikling når det gjelder etterspørsel og ordreinngang for virksomhetens varer og tjenester.

12 % svarer at utviklingen har vært negativ. For ett år siden svarte bedriftene henholdsvis 45 % og 18 %. Dette tyder på at etterspørselen har bedret seg det siste året.

Det er særlig mellomstore bedrifter med mellom 5 og 50 ansatte og en omsetning mellom 50-100 millioner som har opplevd størst vekst i etterspørselen. Dette kan være en indikasjon på at små og mellomstore bedrifter har kunnet omstille seg raskere enn større selskaper under oljenedturen på Vestlandet. Vi ser også en tendens til at det er selskaper som eksporterer varer som har gjort det godt de siste tre månedene. Selskaper som ikke eksporterer har hatt en nokså flat utvikling det siste året.

Etterspørsel mot eksport



Forventer økte investeringer

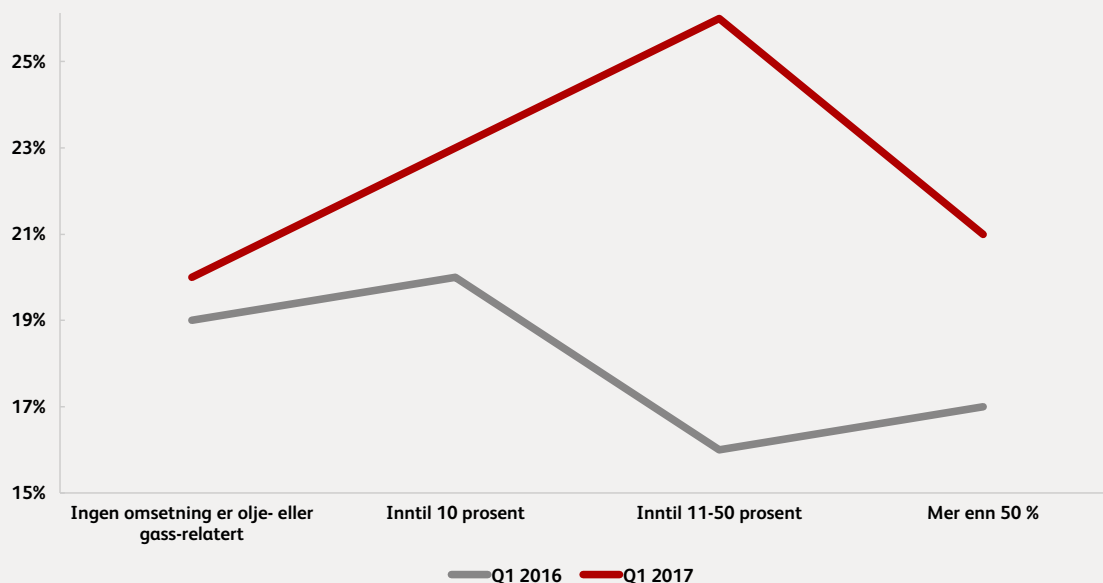
Over tid må det investeringer til for å øke produktiviteten i bedrifter og gjennom det skape varig vekst i økonomien. Siden oppstarten av Vestlandsindeksen i 2012 har investeringsindeksen vist en relativt flat utvikling, men siden tredje kvartal 2016 har bedriftene på Vestlandet varslet om noe økte investeringer de neste seks månedene. Det kan være naturlig å anta at selskapene vil se tegn til økt etterspørsel over en lengre tid før de velger å investere. Forventninger om ytterligere økt etterspørsel ser ut til å gi ringvirkninger.

Forventningsindeksen for investeringer er på sitt høyeste nivå på fire år og ender på 57,8. Optimismen er bredt fordelt mellom de ulike bransjene. 29 % av

bedriftene melder at de ønsker å øke investeringene de neste seks månedene og 5 % melder at de vil redusere investeringene. Tilsvarende tall i første kvartal 2016 var på henholdsvis 25 % og 9 %.

Ser vi på de selskapene som melder at de faktisk har økt investeringene de siste tre månedene svarer 21 % at de har økt investeringene og 6 % at de har redusert investeringene. Tilsvarende tall i første kvartal 2016 var på henholdsvis 21 % og 8 %. Andelen bedrifter knyttet inn mot olje- og gassnæringen ser ut til å ha økt investeringene noe mer enn de selskapene som ikke er knyttet mot olje og gass det siste året, noe som kan gi indikasjoner for bedre tider på Vestlandet.

Økt investeringer siste 3 mnd mot olje

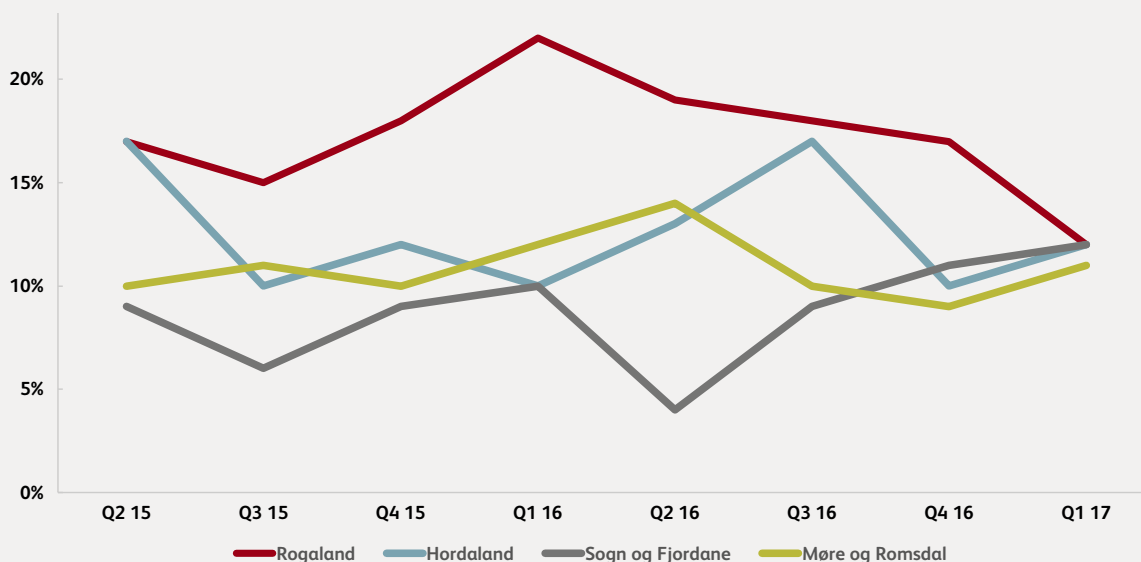


Færre nedbemanner i Rogaland

Vestlandsindeksen 1/2017 viser at det fortsatt er mye ledig kapasitet og lavt lønnspress blant bedriftene på Vestlandet. Ser vi nærmere på underindikatoren for sysselsetting tilsier den at det er likevekt mellom positive og negative bedrifter når det kommer til utviklingen i antall årsverk de siste tre månedene. Arbeidsledigheten på Vestlandet og spesielt Rogaland er fortsatt på et høyt nivå. Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) viser at sysselsatte innen bransjene olje- og gassutvinning og industri og transport er de som har falt mest fra fjerde kvartal 2015 til fjerde kvartal 2016.

Vestlandsindeksen viser i første kvartal 2017 at bunnen er nådd for Rogaland. Fylket er nå på nivå med de andre regionene på Vestlandet. 12 % av Rogalandsselskapene melder at de har nedbemannet de siste tre månedene. Det er bedrifter innen «bygg- og anleggsvirksomheter» og «shipping, transport og lagring» som har redusert antall årsverk i størst grad de siste tre månedene, på henholdsvis 18 % og 14 %. I Hordaland og Rogaland melder kun 4 % at de forventer å redusere årsverk det neste halvåret.

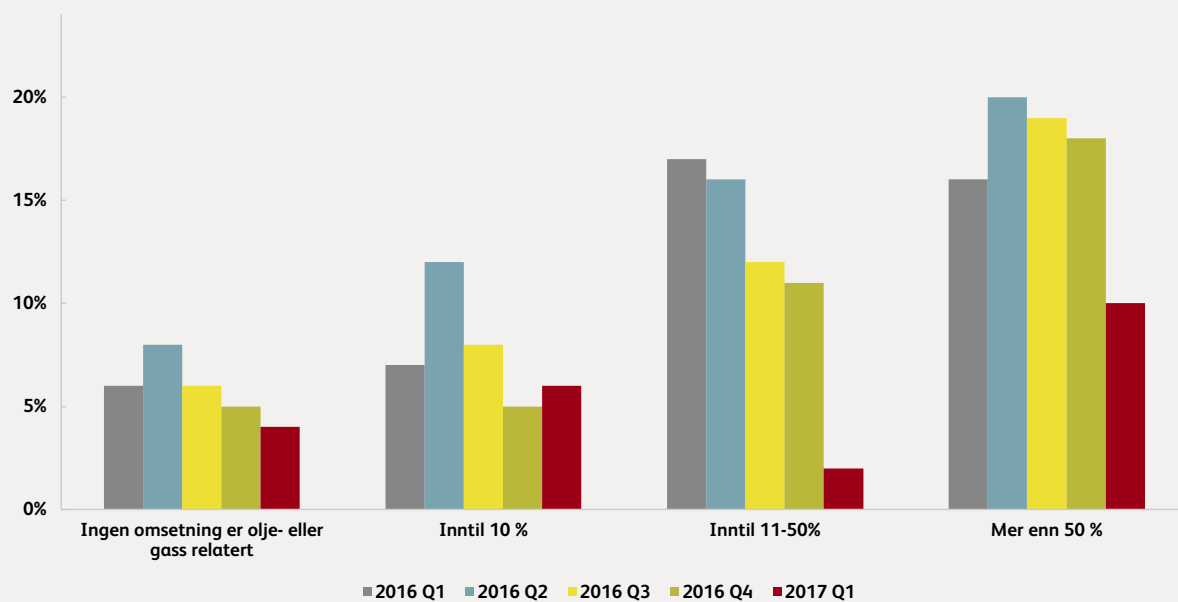
Andel bedrifter som har redusert årsverk siste tre måneder



Vi ser fortsatt at det er olje- og gassrelaterte virksomheter som nedbemanner i større grad enn de selskapene som ikke har omsetning mot denne sektoren. Ser vi på forventningene til nedbemanning de neste seks månedene er det imidlertid en betydelig forbedring. Selskapene med mer enn 50 % av

omsetning knyttet til olje- og gassrelatert virksomhet svarer 10 % at de vil redusere bemanningen de neste seks månedene, mot 16 % i første kvartal 2016.

Andel som forventer å redusere antall årsverk de neste 6 mnd.



VESTLANDSINDEKS.NO

